

ΣΤΕ 2710/2018 [ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΣΥΝΤΕΛΕΣΜΕΝΗΣ ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΗΣ ΑΚΙΝΗΤΟΥ ΚΗΡΥΧΘΕΙΣΑΣ ΓΙΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ]

Περίληψη

-Η απόφαση του Νομάρχη Κορινθίας, με την οποία κηρύχθηκε η εν λόγω απαλλοτρίωση, προβάλλεται εκπροθέσμως, μετά την πάροδο 40 και πλέον ετών από τη δημοσίευσή της, και η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί κατά το αντίστοιχο μέρος.

Περαιτέρω, όμως, εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώς προσβάλλεται με την υπό κρίση αίτηση η σιωπηρή απόρριψη του αιτήματος άρσης της απαλλοτρίωσης αυτής. Εξάλλου, η νυν προσβαλλόμενη σιωπηρή απόρριψη δεν είναι επιβεβαιωτική της προηγούμενης απόρριψης αίτησης που υπέβαλαν οι αιτούντες με όμοιο περιεχόμενο, διότι ο έκτοτε διαδραμών χρόνος συνιστά νέο στοιχείο, η συνεκτίμηση του οποίου προσδίδει εκτελεστό χαρακτήρα στην προσβαλλόμενη άρνηση.

Η ανάκληση συντελεσμένης απαλλοτρίωσης, που έχει κηρυχθεί υπέρ του Δημοσίου ή των λοιπών νομικών προσώπων, αφήεται από το νόμο στη διακριτική εξουσία της Διοίκησης, η οποία δεν υποχρεούται να κινήσει, επί υποβολής σχετικού αιτήματος του πρώην ιδιοκτήτη του απαλλοτριωθέντος ακινήτου, τη διαδικασία για την ανάκληση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, ασχέτως, κατ' αρχήν, του χρονικού διαστήματος που παρήλθε από τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης, δεδομένου ότι ο νόμος δεν τάσσει σχετικώς χρονικό περιορισμό. Και τούτο, για να εξασφαλισθεί, ενόψει της σημασίας, της ποικιλίας και της ευρύτητας των αναγκών του Δημοσίου, των ν.π.δ.δ., των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, των επιχειρήσεων και των οργανισμών κοινής ωφέλειας, η αναγκαία για την κάλυψή τους χρονική άνεση. Οι ανωτέρω, όμως διατάξεις δεν αποκλείουν την υποχρέωση της Διοίκησης να άρει τη συντελεσμένη απαλλοτρίωση όταν εκδηλώθηκε σαφώς και ανενδοιάστως βούληση να μη χρησιμοποιηθεί το απαλλοτριωθέν για το σκοπό για τον οποίο απαλλοτριώθηκε ή για άλλο σκοπό δημόσιας ωφέλειας, καθώς και όταν, ενόψει του επιδιωχθέντος με την απαλλοτρίωση σκοπού, παρήλθε μακρό, πέραν του ευλόγου, χρονικό διάστημα και η Διοίκηση ή εν

γένει εκείνος υπέρ του οποίου κηρύχθηκε η απαλλοτρίωση αδράνησε αδικαιολόγητα για την πραγματοποίηση του αρχικού σκοπού της απαλλοτρίωσης ή άλλου σκοπού δημόσιας ωφέλειας.

Εν προκειμένω, το επίμαχο απαλλοτριωθέν ακίνητο δεν έχει χρησιμοποιηθεί για αρχαιολογικό ή άλλο σκοπό δημόσιας ωφέλειας, παρά την πάροδο σχεδόν 40 ετών από τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης. Ως εκ τούτου, η σιωπηρή απόρριψη του αιτήματος ανάκλησης της απαλλοτρίωσης είναι ανατιολόγητη και ακυρωτέα, όπως βασίμως προβάλλεται, πολλώ δε μάλλον όταν η Διοίκηση έχει εκφράσει, μετά την άσκηση της κρινόμενης αίτησης, σαφή βούληση εγκατάλειψης του σκοπού της απαλλοτρίωσης.

Πρόεδρος: Γ. Παπαγεωργίου

Εισηγητής: Μ. Σωτηροπούλου

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η ακύρωση: α. της πράξης 6638/8.5.1972 του Νομάρχη Κορινθίας (Δ' 163), με την οποία κηρύχθηκε αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτου στην Αρχαία Κόρινθο για αρχαιολογικούς σκοπούς και β. της σιωπηρής απόρριψης του αιτήματος που υπέβαλαν οι αιτούντες, με αντικείμενο την ανάκληση της ως άνω απαλλοτρίωσης.

3. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, με την πράξη 6638/8.5.1972 του Νομάρχη Κορινθίας (ΦΕΚ Δ' 163) κηρύχθηκε αναγκαστική απαλλοτρίωση ενός ακινήτου στην Αρχαία Κόρινθο, για αρχαιολογικούς σκοπούς, και, ειδικότερα, "δια την ενέργεια ανασκαφών προς ανεύρεσιν ή συντήρησιν αρχαιοτήτων" (βλ. γνωμοδότηση 28/2.11.1971 του Αρχαιολογικού Συμβουλίου). Η πράξη αυτή εκδόθηκε κατ' επίκληση του ν.δ. 797/71 "Περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων" (Α' 1) και του νόμου ΒΡΞΖ/1893 "περί αναγκαστικής απαλλοτριώσεως ακινήτων προς συντήρησιν ή ανεύρεσιν αρχαιοτήτων" (Α' 34), στο άρθρο 1 του οποίου οριζόταν ότι: «Προς συντήρησιν μνημείων, λόφων, υψωμάτων, τόπων ή εν γένει αντικειμένων εχόντων αρχαιολογικήν αξίαν, ή προς ερεύνας αρχαιολογικάς δι' ανασκαφών ή άλλως, επιτρέπεται η αναγκαστική απαλλοτρίωσις ακινήτων λόγω δημοσίας ανάγκης». Το επίμαχο ακίνητο έχει εμβαδόν 161,95 τ.μ. και ευρίσκεται στην κεντρική πλατεία του

οικισμού της Αρχαίας Κορίνθου και εντός του αρχαιολογικού χώρου της Αρχαίας Κορίνθου, όπως αυτός έχει αναοριοθετηθεί με την απόφαση ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Β1/Φ31/42301/2538 π.ε./26.5.2005 του Υφυπουργού Πολιτισμού [Β' 756] και με την απόφαση ΥΠ.ΠΟ.Α/ΓΔΑΠΚ/ΔΙΠΚΑ/ΤΑΧ/ Φ43/242352/ 131318/15782/ 7043/11.12.2013 του Υπουργού Πολιτισμού και Τουρισμού [ΦΕΚ ΤΑΑΠΘ 460], απέχει δε 40 μ. ΒΑ από την έξοδο του ομώνυμου οργανωμένου αρχαιολογικού χώρου (βλ. έγγραφο απόψεων ΥΠΟΠΑΙΘ/ΓΔΑΠΚ/ΔΙΠΚΑ/ΤΠΚΑΧΜΑΕ/237487/139573/11956/3458/1.9.2015 του Υπουργείου Πολιτισμού προς το Συμβούλιο της Επικρατείας). Η απαλλοτρίωση του ως άνω ακινήτου συντελέστηκε με τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της ειδοποίησης για την παρακατάθεση της αποζημίωσης στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (βλ. πράξη Γ/Φ. 830/24146/3.11.1975 του Υπουργείου Πολιτισμού, Δ' 254). Με αίτηση από 6.2.1976, ο πρώην ιδιοκτήτης του ακινήτου είχε ζητήσει την ανάκληση της απαλλοτρίωσης, ισχυριζόμενος ότι το ακίνητο ευρίσκεται στην πλατεία του οικισμού της Αρχαίας Κορίνθου, περιλαμβάνει οικία και κατάστημα και, λόγω της θέσης του, δεν μπορεί να εξυπηρετήσει σκοπό αρχαιολογικό ή πολιτιστικό, το αίτημα, όμως, απερρίφθη με το έγγραφο ΥΠΠΕ/ΑΡΧΑΙΟΤ/Γ/ Φ.830/12946/16.3.1976 της Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων του Υπουργείου Πολιτισμού και Επιστημών, με την αιτιολογία ότι το επίδικο ακίνητο "κείται εντός της αρχαιολογικής ζώνης της Αρχαίας Κορίνθου, ευρίσκεται πλησίον του ανεσκαμμένου χώρου της Αρχαίας Αγοράς και απέχει ολίγα μέτρα από της προεκτάσεως της μεγάλης αρχαίας οδού του Λεχαίου, όπου ευρίσκονται μεγαλοπρεπείς στοαί και σπουδαία αρχαία οικοδομήματα". Στη συνέχεια, εκδηλώθηκε ενδιαφέρον ενοικίασης του χώρου από τρίτον, όμως, το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων και Απαλλοτριώσεων (Τ.Α.Π.Α.) και η Δ' Εφορεία Κλασικών και Προϊστορικών Αρχαιοτήτων [Ε.Κ.Π.Α.] εξέφρασαν την άποψη ότι η ενοικίαση θα αντέκειτο στο νόμο περί αναγκαστικών απαλλοτριώσεων (βλ., αντιστοίχως, έγγραφα Φ.866/7754/ 17.8.1978 του Τ.Α.Π.Α. και 4882/8.2.1979 της Ε.Κ.Π.Α.). Με το έγγραφο 3235/10.5.1979, η Ε.Κ.Π.Α. εισηγήθηκε την εκμίσθωση του ακινήτου σε ιδιώτη, λόγω του ότι "η ανασκαφή στο σημείο αυτό δεν φαίνεται να προγραμματίζεται για το άμεσο μέλλον", ωστόσο, με την απόφαση Φ.830/27699/14.6.1979 του Υπουργού Πολιτισμού, το αίτημα εκμίσθωσης απερρίφθη. Η αυτή αρνητική θέση επί του αιτήματος εκμίσθωσης του ακινήτου επαναλήφθηκε με τα έγγραφα 2833/9.6.1981 και 2751/13.5.1982 της Δ' Ε.Π.Κ.Α. και Φ05Α/45285/29.7.1981 της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Αναστηλώσεων του Υπουργείου, με την αιτιολογία ότι η εκμίσθωση θα ήταν αντίθετη προς το σκοπό για τον οποίον το ακίνητο είχε απαλλοτριωθεί και ότι ήταν πιθανόν οι ανασκαφές να επεκταθούν και σε αυτό, οπότε και θα απαιτείτο η κατεδάφιση του κτηρίου, και το αίτημα εκμίσθωσης από τρίτον απερρίφθη με την απόφαση Φ05Ε/64577/ 22.11.1982 της Υπουργού Πολιτισμού. Στις 2.7.1984 οι νυν αιτούντες, κληρονόμοι του αποβιώσαντος αρχικού ιδιοκτήτη, ζήτησαν την ανάκληση της απαλλοτρίωσης, ισχυριζόμενοι ότι το ακίνητο δεν έχει χρησιμοποιηθεί για το σκοπό για τον οποίον απαλλοτριώθηκε, παρά την πάροδο 12 ετών από την κήρυξη της απαλλοτρίωσης, και ότι "δεν είναι αναγκαία η διατήρηση της απαλλοτρίωσης προς

εκπλήρωση του αρχικού αυτής σκοπού”, όμως, το αίτημα απερρίφθη, μετά την αρνητική γνωμοδότηση 6237/20.11.1984 της Δ΄ Ε.Π.Κ.Α., με την πράξη Φ9/63032/14.12.1984 του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Πολιτισμού, με την αιτιολογία ότι “το ακίνητο απέχει ελάχιστα από τον αρχαιολογικό χώρο, εντάσσεται στην Α΄ Ζώνη προστασίας ... και προβλέπεται η ενοποίησή του με τον αρχαιολογικό χώρο, ύστερα από τη διεξαγωγή των ανασκαφών”. Τελικώς, το έτος 1996, το Υπουργείο Πολιτισμού ενέκρινε την εκμίσθωση του ακινήτου προς τρίτους [οι οποίοι, μετά την κατεδάφιση του επ’ αυτού κτίσματος, το χρησιμοποιούσαν αυθαίρετως ως άυλαιο χώρο για την εξυπηρέτηση των ομόρων καταστημάτων τους], “μέχρις ότου η Υπηρεσία το χρειασθεί για το σκοπό που απαλλοτριώθηκε”, επέβαλε δε και τέλος αυθαίρετης χρήσης (απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Πολιτισμού ΥΠΠΟ/ΑΠΑΛΛ/Φ.03/8750/299/20.2.1996). Στις 6.4.2011 υπεβλήθη εκ νέου αίτημα (υπ’ αρ. πρωτ. 02589/6.4.2011) από τους νυν αιτούντες για άρση της απαλλοτρίωσης, το οποίο τεκμαίρεται απορριφθέν σιωπηρώς. Τέλος, στις 28.11.2014 οι αιτούντες επέδωσαν προς τους Υπουργούς Οικονομικών και Πολιτισμού αίτημα ανάκλησης της ως άνω συντελεσμένης απαλλοτρίωσης και, ήδη, με την κρινόμενη αίτηση, ζητούν την ακύρωση, αφενός, της σιωπηρής απόρριψης του τελευταίου αυτού αιτήματος και, αφετέρου, της αρχικής απαλλοτρίωσης [πράξης 6638/8.5.1972 του Νομάρχη Κορινθίας, Δ΄ 163].

4. Επειδή, στο άρθρο 5 παρ. 1 του 361/2001 «Κατανομή σε Τμήματα των υποθέσεων του Συμβουλίου της Επικρατείας (Α΄ 244) ορίζεται ότι «Στο Ε΄ Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας υπάγονται τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που αφορούν διαφορές οι οποίες ανακύπτουν από την εφαρμογή της νομοθεσίας για: α) ... β) την προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος, των αρχαιοτήτων και αρχαιολογικών χώρων, των μνημείων, των διατηρητέων κτιρίων και των παραδοσιακών οικισμών, ... ε) τη χωροταξία, την πολεοδομία και τη δόμηση γενικά», ενώ, σύμφωνα με το άρθρο 6 του αυτού π.δ., «Στο Στ΄ Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας υπάγονται τα ένδικα βοηθήματα και μέσα που αφορούν διαφορές οι οποίες προκύπτουν από την εφαρμογή της νομοθεσίας για: α) ... β) τις αναγκαστικές απαλλοτριώσεις και τις επιτάξεις, ανεξάρτητα από το όργανο που τις κηρύσσει, με την επιφύλαξη των οριζόμενων στο άρθρο 5 παρ. 1 περ. ε του παρόντος». Εξάλλου, με το άρθρο 1 παρ. 2 της από 21.12.2001 Πράξης Νομοθετικού Περιεχομένου (Α΄ 288), που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2990/2002 (Α΄ 30), ορίσθηκε ότι αρμόδιο δικαστήριο για τις διαφορές που γεννώνται από ατομικές πράξεις διοικητικών αρχών, οι οποίες αφορούν την ανάκληση μη συντελεσμένων ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων και την άρση διατηρουμένων επί μακρόν ρυμοτομικών βαρών, είναι το δικαστήριο του άρθρου 11 παρ. 4 του Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων, που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2882/2001 (Α΄ 17), δηλαδή το τριμελές διοικητικό πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου ευρίσκεται το ακίνητο, στο οποίο επιβλήθηκε το ως άνω ρυμοτομικό βάρος.

5. Επειδή, από τις ως άνω διατάξεις του π.δ. 361/2001 συνάγεται ότι η αρμοδιότητα των Τμημάτων του Συμβουλίου της Επικρατείας κρίνεται από τη φύση της νομοθεσίας, κατ' εφαρμογή της οποίας εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη. Κατά την έννοια δε των διατάξεων αυτών, ερμηνευομένων ενόψει και του σκοπού τους, που συνίσταται στην υπαγωγή ομοειδών διαφορών στον ίδιο δικαστικό σχηματισμό, σε περίπτωση διάταξης που μπορεί να υπαχθεί εννοιολογικά σε περισσότερους τομείς της νομοθεσίας, πρέπει να αναζητείται ο προέχων χαρακτήρας της, ώστε να αποφεύγεται η κατάτμηση ομοειδών διαφορών σε περισσότερα Τμήματα του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ 1570/2005 Ολομ., 3004/2010 Ολομ., 1786/2018 7μ.)

6. Επειδή, οι διαφορές που ανακύπτουν από πράξεις ή παραλείψεις της Διοίκησης που αφορούν αναγκαστική απαλλοτρίωση, κατ' εφαρμογή του προπαρατεθέντος άρθρου 1 του ν. ΒΡΞΖ/1893 (βλ. ανωτέρω, σκ. 2), το οποίο εντάσσεται στη νομοθεσία για "την προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος, των αρχαιοτήτων και αρχαιολογικών χώρων, των μνημείων", υπάγονται, σύμφωνα με το άρθρο 5 παρ. 1 περ. β' του π.δ. 361/2001, στο Ε' Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας (πρβ. ΣτΕ 4151/2011 7μ., 3225/2014 7μ.). Ειδικότερα, σύμφωνα με την ανωτέρω διάταξη του π.δ. 361/2001, στην αρμοδιότητα του Ε' Τμήματος ανήκουν, μεταξύ άλλων, οι διαφορές που αναφύονται από την κήρυξη απαλλοτριώσεων κατ' επίκληση του ν. ΒΡΞΖ/1893 [ΣτΕ 864/1998, 508/2003, πρβ. 3287/1996, 1568/1998], ως εκ τούτου δε (πρβ., προκειμένου περί ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων, 4727/2012, 2180/2009, επίσης 2168/2008, 5113/2012), και οι διαφορές που ανακύπτουν από την ανάκληση των εν λόγω απαλλοτριώσεων [πρβ. ΣτΕ 2319/2004, 3749/2011, 3099/2013, 582/2016 7μ.]. Ενόψει τούτου, η εκδίκαση της κρινόμενης αίτησης, τόσο κατά το μέρος που στρέφεται κατά της απόφασης 6638/8.5.1972 του Νομάρχη Κορινθίας, με την οποία κηρύχθηκε αναγκαστική απαλλοτρίωση ακινήτου για αρχαιολογικούς σκοπούς, κατ' επίκληση του ν. ΒΡΞΖ/1893, όσο και κατά το μέρος που στρέφεται κατά της σιωπηρής απόρριψης του αιτήματος ανάκλησης αυτής, ανήκει στην αρμοδιότητα του Ε' Τμήματος.

7. Επειδή, η απόφαση 6638/8.5.1972 του Νομάρχη Κορινθίας (Δ' 163), με την οποία κηρύχθηκε η εν λόγω απαλλοτρίωση, προσβάλλεται εκπροθέσμως, μετά την πάροδο 40 και πλέον ετών από τη δημοσίευσή της, και η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί κατά το αντίστοιχο μέρος. Περαιτέρω, όμως, εμπροθέσμως και εν γένει παραδεκτώς προσβάλλεται με την υπό κρίση αίτηση, που ασκήθηκε στις 26.3.2015, η σιωπηρή απόρριψη του από 28.11.2014 αιτήματος άρσης της απαλλοτρίωσης αυτής. Εξάλλου, η νυν προσβαλλόμενη σιωπηρή απόρριψη δεν είναι επιβεβαιωτική της προηγούμενης απόρριψης της από 6.4.2011 αίτησης που υπέβαλαν οι αιτούντες με όμοιο περιεχόμενο, διότι ο έκτοτε διαδραμών χρόνος συνιστά νέο στοιχείο, η συνεκτίμηση του οποίου προσδίδει εκτελεστό χαρακτήρα στην προσβαλλόμενη άρνηση (πρβλ. ΣτΕ 2319/2004, 815/2016).

8. Επειδή, η κρίση περί της συνδρομής των προϋποθέσεων ανάκλησης συντελεσμένης

απαλλοτρίωσης διέπεται, σύμφωνα με τις γενικές αρχές περί διοικητικών πράξεων, από το νομοθετικό καθεστώς που ισχύει κατά το χρόνο έκδοσης της πράξης ή συντέλεσης της παράλειψης (ΣτΕ 2693/2017 κ.ά.). Κατά συνέπεια, η προσβαλλόμενη σιωπηρή απόρριψη του, υποβληθέντος το έτος 2014, αιτήματος των αιτούντων για την ανάκληση της επίδικης απαλλοτρίωσης διέπεται από τον Κώδικα Αναγκαστικών Απαλλοτριώσεων Ακινήτων (Κ.Α.Α.Α.), που κυρώθηκε με το άρθρο πρώτο του ν. 2882/2001 (Α' 17), στο άρθρο 12 παρ. 1 του οποίου ορίζονται τα εξής: «Συντελεσμένη αναγκαστική απαλλοτρίωση που κηρύχθηκε υπέρ α) του Δημοσίου, β) νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, γ) Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού, δ) επιχειρήσεων που ανήκουν στο Δημόσιο και σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και ε) οργανισμών κοινής ωφέλειας, δύναται να ανακληθεί ολικώς ή μερικώς εφόσον η αρμόδια υπηρεσία κρίνει ότι δεν είναι αναγκαία για την εκπλήρωση του αρχικού ή άλλου σκοπού που να χαρακτηρίζεται από το νόμο ως δημόσιας ωφέλειας και αποδέχεται την ανάκληση ο καθ' ου η απαλλοτρίωση ιδιοκτήτης... Εάν το απαλλοτριωμένο ακίνητο χρησιμοποιήθηκε πραγματικά για το σκοπό που απαλλοτριώθηκε και μεταγενεστέρως μόνον έπαψε για οποιονδήποτε λόγο να χρησιμοποιείται, τότε θεωρείται ότι εκπληρώθηκε ο σκοπός της απαλλοτρίωσης και δεν είναι δυνατή η ανάκληση αυτής. Στην περίπτωση αυτή το ακίνητο δύναται να διατεθεί ελεύθερα”.

9. Επειδή, όπως συνάγεται από τις προπαρατεθείσες διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 12 του Κ.Α.Α.Α., η ανάκληση συντελεσμένης απαλλοτρίωσης, που έχει κηρυχθεί υπέρ του Δημοσίου ή των λοιπών νομικών προσώπων που αναφέρονται στη διάταξη αυτή, αφήεται από το νόμο στη διακριτική εξουσία της Διοίκησης, η οποία δεν υποχρεούται να κινήσει, επί υποβολής σχετικού αιτήματος του πρώην ιδιοκτήτη του απαλλοτριωθέντος ακινήτου, τη διαδικασία για την ανάκληση της αναγκαστικής απαλλοτρίωσης, ασχέτως, κατ' αρχήν, του χρονικού διαστήματος που παρήλθε από τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης, δεδομένου ότι ο νόμος δεν τάσσει σχετικώς χρονικό περιορισμό. Και τούτο, για να εξασφαλισθεί, ενόψει της σημασίας, της ποικιλίας και της ευρύτητας των αναγκών του Δημοσίου, των ν.π.δ.δ., των Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, των επιχειρήσεων και των οργανισμών κοινής ωφελείας, η αναγκαία για την κάλυψή τους χρονική άνεση. Οι ανωτέρω, όμως, διατάξεις δεν αποκλείουν την υποχρέωση της Διοίκησης να άρει τη συντελεσμένη απαλλοτρίωση όταν εκδηλώθηκε σαφώς και ανενδοιάστως βούληση να μην χρησιμοποιηθεί το απαλλοτριωθέν για τον σκοπό για τον οποίο απαλλοτριώθηκε ή για άλλο σκοπό δημόσιας ωφελείας, καθώς και όταν, ενόψει του επιδιωχθέντος με την απαλλοτρίωση σκοπού, παρήλθε μακρό, πέραν του ευλόγου, χρονικό διάστημα και η Διοίκηση ή εν γένει εκείνος υπέρ του οποίου κηρύχθηκε η απαλλοτρίωση αδράνησε αδικαιολόγητα για την πραγματοποίηση του αρχικού σκοπού της απαλλοτρίωσης ή άλλου σκοπού δημόσιας ωφελείας (ΣτΕ 2693/2017, 4034/2014, 1981/2005 Ολομ. κ.ά.).

10. Επειδή, εν προκειμένω, το επίμαχο απαλλοτριωθέν ακίνητο δεν έχει χρησιμοποιηθεί για αρχαιολογικό ή άλλο σκοπό δημόσιας ωφελείας, παρά την πάροδο

σχεδόν 40 ετών από τη συντέλεση της απαλλοτρίωσης. Ως εκ τούτου, η σιωπηρή απόρριψη του αιτήματος ανάκλησης της απαλλοτρίωσης είναι ανατιολόγητη και ακυρωτέα, όπως βασίμως προβάλλεται, πολλώ δε μάλλον όταν η Διοίκηση έχει εκφράσει, μετά την άσκηση της κρινόμενης αίτησης, σαφή βούληση εγκατάλειψης του σκοπού της απαλλοτρίωσης. Ειδικότερα, με το έγγραφο ΥΠΟΠΑΙΘ/ΓΔΑΠΚ/ΕΦΑΚΟΡΙΝΘΙΑΣ/ΤΠΚΑΧΜΑΕΜ/175514/104398/6463/165/26.6.2015 της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κορινθίας, που τιτλοφορείται “Αίτηση ακύρωσης του κ. Α. Λιάκουρα κ.λπ. ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας” και απευθύνεται προς το Τμήμα Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, Χώρων, Μνημείων και Αρχαιογνωστικής Έρευνας του Υπουργείου Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων, προτάθηκε η ικανοποίηση του αιτήματος των αιτούντων και η άρση της απαλλοτρίωσης, με την αιτιολογία ότι “προφανές είναι ότι η αυθαίρετη κατάληψη του ακινήτου ... από τραπεζοκαθίσματα όμορων καταστημάτων, εδώ και τρεις δεκαετίες, ουδεμία σχέση έχει με πράξεις απαλλοτρίωσης για αρχαιολογικούς σκοπούς, οι οποίοι, ακόμη και εάν υφίσταντο τη δεκαετία του 1970, πλέον δεν υφίστανται” και ότι “ειδικότερα, με δεδομένο ότι έχει οριστικοποιηθεί και αναβαθμισθεί η περιφραξη του οργανωμένου αρχαιολογικού χώρου, προφανές είναι ότι δεν τίθεται ζήτημα συμπερίληψης του εν λόγω ακινήτου στον επισκέψιμο χώρο, πολλώ δε μάλλον όταν, έως σήμερα, δεν έχει διενεργηθεί ανασκαφή εντός του εν λόγω ακινήτου, ενώ, λόγω της θέσης του, εκτιμάται ότι το πάχος των επιχώσεων που καλύπτουν πιθανά αρχαιολογικά λείψανα είναι ιδιαίτερα μεγάλο (άνω των 4 μ.), γεγονός που αφενός δεν ευνοεί την ανασκαφή του, αφετέρου, λόγω του μικρού του πλάτους, ενδέχεται να [δημιουργήσει] θέμα στατικότητας των παρακείμενων κτισμάτων”. Αναφέρεται, στη συνέχεια, στο αυτό έγγραφο ότι “λόγω της θέσης του αυτής, ανάμεσα σε καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος και της ικανής απόστασής του από την έξοδο, εκτιμάται ότι δεν δύναται να φιλοξενήσει βοηθητικές χρήσεις του Αρχαιολογικού Χώρου (λ.χ. πωλητήριο, κέντρο επισκεπτών, αναψυκτήριο), για τις οποίες άλλωστε προκρίνονται από την Υπηρεσία μας άλλες θέσεις, περισσότερο κατάλληλες”. Οι εκτιμήσεις δε αυτές, από τις οποίες συνάγεται σαφώς και ανενδοιάστως βούληση να μην χρησιμοποιηθεί το απαλλοτριωθέν για τον σκοπό για τον οποίο απαλλοτριώθηκε ή για άλλο σκοπό δημοσίας ωφελείας, επαναλαμβάνονται και στο έγγραφο απόψεων ΥΠΟΠΑΙΘ/ΓΔΑΠΚ/ ΔΙΠΚΑ/ΤΠΚΑΧΜΑΕ/237487/139573/11956/3458/1.9.2015 του Υπουργείου Πολιτισμού προς το Συμβούλιο της Επικρατείας.

11. Επειδή, υπό τα ως άνω δεδομένα, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή, να ακυρωθεί η προσβαλλόμενη σιωπηρή απόρριψη του αιτήματος ανάκλησης της απαλλοτρίωσης που είχε κηρυχθεί με την απόφαση 6638/8.5.1972 του Νομάρχη Κορινθίας και η υπόθεση να αναπεμφθεί στη Διοίκηση προς νέα νόμιμη κρίση.